

Kako zagotoviti varno delovno opremo?

Avtor:
mag. Boštjan J. Turk

Če želimo narediti delovna okolja varna in zdrava, je treba poskrbeti tudi za ustrezno delovno opremo. Številna delovna okolja so namreč po svoji naravi nevarna oziroma izpostavljena številnim škodljivim in nevarnim dejavnikom. Podobno kot sta za varnost v delovnem procesu odgovorna oba – tako delodajalec kot tudi delavec, enako velja tudi glede zagotovitve ustrezne delovne opreme, pri čemer pa večji delež odgovornosti pade na delodajalca.

Na normativni ravni zagotovitev varne delovne opreme ureja *Pravilnik o varnosti in zdravju pri uporabi delovne opreme*.

OBVEZNOSTI DELODAJALCA V ZVEZI Z DELOVNO OPREMO

Delodajalec mora zagotavljati delavcem brezhibno delovno opremo, ki ne ogroža varnosti in zdravja, varnosti njihovega imetja in naravnega okolja. V tem smislu mora, po opravljenem ocenjevanju tveganja, v skladu z izjavo o varnosti, z ukrepi organizacije dela preprečiti ali omejiti predvidene nevarnosti in škodljivosti, ki lahko nastanejo pri normalni uporabi delovne opreme, in predvideti ukrepe za njeno uporabo v izrednih okoliščinah. Poskrbeti mora za to, da delovna oprema ob pravilni uporabi ne povzroča nepredvidene nevarnosti in škodljivosti.

Delovna oprema, ki se uporablja, mora biti na vidnem mestu označena v skladu s posebnimi predpisi.

Če varnosti in zdravja pri delu v nevarnem območju ni mogoče zagotoviti s konstrukcijskimi rešitvami, ju mora delodajalec zagotoviti z drugimi tehničnimi rešitvami (z varnostnimi napravami, varovali ipd.), pri katerih ni potrebno, da se delavec med uporabo delovne opreme nahaja neposredno v nevarnem območju.

Če se je potrebno zaradi delovnega postopka z roko ali deli telesa približati nevarnemu območju ali držati obdelovani proizvod ali ga postavljati v nevarno območje ali jemati iz njega, mora delodajalec zagotoviti uporabo delovne opreme (pomožno ročno orodje ali mehanične naprave) za prijemanje oziroma vlaganje, obračanje, vodenje, metanje, jemanje ipd. Če pa se uporablja pomožno ročno orodje, mora delodajalec zagotoviti način dela, ki ne ogroža varnosti in zdravja pri delu.

Delodajalec mora prav tako zagotoviti, da delovna oprema, ki jo delavci uporabljajo, ustreza vrsti in načinu izvajanja delovnih nalog oziroma je za ta namen ustrezno prirejena, in njena uporaba ne ogroža varnosti in zdravja delavcev. Delovna oprema se lahko uporablja samo za delovne naloge in pod pogoji, za katere je ustrezna.

Pri izbiri delovne opreme mora delodajalec upoštevati nevarnosti in škodljivosti na delovnem mestu oziroma druge nevarnosti in škodljivosti, ki obstajajo pri uporabi delovne opreme.

V primeru, da ni mogoče v celoti zagotoviti uporabe delovne opreme brez nevarnosti za poškodbe in zdravstvene okvare delavcev, mora delodajalec izvesti vse potrebne ukrepe, da se nevarnost zniža na najmanjšo možno mero.

Delodajalec mora zagotoviti nadzor nad delovno opremo, katere uporaba je lahko nevarna ali škodljiva za delavce na dva načina, in sicer:

1. z rednimi kontrolnimi pregledi in, kjer je potrebno, s preskusi, ki jih opravijo pristojne osebe v skladu s predpisi ter
2. s posebnimi pregledi, ki jih opravijo pristojne osebe, če pride do izjemnih okoliščin, ki lahko ogrozijo varnost delovanja delovne opreme (npr. sprememba načina dela, poškodba opreme pri delu, nevaren pojav ali daljše obdobje nedelovanja), da se zagotovi upoštevanje varnostnih in zdravstvenih zahtev ter pravočasno odkrivanje in odpravljanje napak.

Prav tako mora pred začetkom dela in po vsaki spremembi, ki bi lahko vplivala na varnost delovne opreme, delavce opozoriti na nevarnosti, ki so lahko posledica delovanja druge delovne opreme v njihovem neposrednem delovnem območju, ki jo delavci neposredno ne uporabljajo.

OBVEZNOSTI DELAVCA V ZVEZI Z DELOVNO OPREMO

Po drugi strani mora delavec v skladu s svojo usposobljenostjo in navodili, ki jih je dobil od delodajalca delovno opremo pravilno uporabljati in jo vzdrževati v skladu z navodili. Od delodajalca mora zahtevati popravilo poškodovane ali zamenjavo izrabljene delovne opreme, če ta predstavlja nevarnost za poškodbe ali za njegove zdravstvene okvare, ali za zdravstvene okvare delavcev, ki to delovno opremo uporabljajo, in drugih oseb, ki lahko pridejo v nevarno območje delovne opreme. Prav tako mora od delodajalca zahtevati dodelitev osebne varovalne opreme, če se med delom, kljub pravilni uporabi delovne opreme, pojavi nevarnost za poškodbe ali zdravstvene okvare.

Delavec mora delovno opremo uporabljati na tak način, da se pri njeni uporabi izogne nevarnostim za poškodbe in zdravstvene okvare, in da pri delu ne ogroža varnosti in zdravja drugih oseb, ki se nahajajo v nevarnem območju delovne opreme.

Delavec mora delodajalca obvestiti o vseh okoliščinah, za katere utemeljeno meni, da predstavljajo resno in neposredno nevarnost za poškodbe in zdravstvene okvare, kakor tudi o vseh pomanjkljivostih delovne opreme in varnostnih naprav oziroma varoval.

Obenem mora sodelovati z delodajalcem pri izvedbi ukrepov, ki jih delodajalcu naloži inšpekcija dela, ter mu omogočiti, da tako vzpostavi varno delovno okolje in delovne razmere.

Delavec, ki uporablja delovno opremo, mora svoje delo opravljati tako, da zaradi nastanka nevarnih gibanj ali drugih nevarnih dejanj ne ogroža sebe ali drugih oseb v bližini.

Če delavec med delom opazi nepravilnost na delovni opremi, mora delovno opremo takoj ustaviti in nepravilnost prijaviti neposrednemu vodji.

Delavec sme pognati delovno opremo, če so na njej vse varnostne naprave in varovala in če vse deluje brezhibno. Delavec, ki uporablja delovno opremo, ne sme odstraniti varnostne naprave in varovala ali naprave za blokiranje oziroma povzročiti, da ta ne deluje.

Delavec, ki uporablja delovno opremo, mora svoje delo opravljati tako, da zaradi nastanka nevarnih gibanj ali drugih nevarnih dejanj ne ogroža sebe ali drugih oseb v bližini.

Če delavec med delom opazi nepravilnost na delovni opremi, mora delovno opremo takoj ustaviti in nepravilnost prijaviti neposrednemu vodji.